

Leo Tanner

Vjerovanje

Vjerujem u Boga, Oca

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na prvome susretu tečaja o vjeri: *Credo – Vjeru poznavati i ispovijedati*, danas na temu: *Vjerujem u Boga, Oca*.

Uvod

U svakodnevici dolazimo u kontakt s najrazličitijim ljudima u obitelji i rodbinstvu, u susjedstvu, na radnome mjestu, u slobodno vrijeme, na putovanjima, ili preko medija kao televizija, Internet, tiskovine ... Kod ovih kontakata nailazimo na najrazličitija mišljenja o „Bogu i svijetu“.

Možemo naići na ljude koji ne pitaju o Bogu i zanimaju se samo za ovaj svijet. Ovo možemo nazvati sekularizmom.

Zatim postoji ateizam, koji tvrdi da Boga nema.

Drugi ljudi govore da je sve relativno. Za njih ne postoji apsolutna istina. Nikakva vjera i nikakvo shvaćanje života nisu bolji od drugih. Ovo nazivamo relativizmom.

Ali možemo naići i na gotovo suprotstavljena shvaćanja, na fanatizam. Fanatični ljudi znaju točno što je ispravno a što krivo, tko dolazi u raj a tko u pakao.

Nadalje možemo čuti da ljudi kao po sebi posve razumljivo govore što u sljedećemu životu i životu poslije sljedećega žele iskušati, dakle pogledi o ponovnome rođenju poslije smrti u novome zemaljskom tijelu, zvanom i reinkarnacija.

Zatim možemo naići na ljude koji su sami sebi sastavili svoju vlastitu vjeru, takozvanu „pačvork – religiju“: Oni uzimaju nešto od kršćanstva, nešto od istočnih religija, nešto od prirodnih religija, od ezoterije itd., onako kako to njima odgovara i što je za njih trenutačno „u redu“.

Usred ovoga mnoštva postavlja se pitanje: A što ja vjerujem? Kao budni ljudi današnjega vremena ne prolazimo mimo toga da se

s našom vlastitom vjerom razračunamo: U čemu se sastoji kršćanska vjera? Ovaj tečaj o vjeri – Credo hoće poslužiti bistrenju ovoga pitanja. Pritom se ponajprije radi o tome da kršćansku vjeru izložimo i upoznamo.

Apostolsko Vjerovanje

Prema jednoj staroj legendi Apostolsko Vjerovanje vuče podrijetlo od duhovskoga događaja u Jeruzalemu. Ispunjen Duhom Svetim započeo je Petar s prvim stavkom Vjerovanja: *Vjerujem u Boga, Oca ...* A zatim je svaki od apostola formulirao jedan od dvanaest članaka vjere. Zatim su se razdvojili i pošli odvažno u svijet da Evanđelje navijeste svima, kao što im je Gospodin naredio.

Ova legenda nije povijesna. Ali upućuje na nešto temeljno: Naša vjera počiva na iskustvu i spoznaji apostola. Otuda dolazi ime *Apostolsko Vjerovanje.*

Apostolsko Vjerovanje izgovarano je od 2. stoljeća kod podjeljivanja krštenja, spočetka u Rimu. Krštenju odrasloga prethodio je tada dulji put urastanja u kršćansku vjeru, takozvani katekumenat. Kod podjeljivanja krsta postavljana su kršteniku tri pitanja: „Vjeruješ li u Boga, Oca ...? Vjeruješ li u Isusa Krista ...? Vjeruješ li u Duha Svetoga ...?“ Na svako od ova tri pitanja odgovarao je krštenik s „Credo! – Vjerujem!“ Pritom je svaki put uronjen u vodu i tako kršten.

Iz Rima se zatim krsna ispovijest širila čitavim latinskim govornim prostorom. Kasnije je ova ispovijest priznata i od reformatora kao temelj njihove vjere.

Veliko Vjerovanje

Središnja ispovijest vjere grčki govoreće Istočne Crkve je Nicejsko carigradsko Vjerovanje, nazvano i Veliko Vjerovanje, koje je formulirano na koncilima u Niceji 325. i Carigradu 381. Do formulacije ovoga Vjerovanja došlo je jer je Crkva tada smatrala da je vjera u pravo božanstvo i pravo čovječstvo Isusa Krista bila ugrožena.

Godine 1014. Veliko Vjerovanje uzeto je u službene misne tekstove rimokatoličke Crkve. Otada se u Katoličkoj crkvi diljem svijeta do danas moli u nedjelje i blagdane. (Iznimku tvori njemački govorni prostor, gdje se uglavnom moli kraće Apostolsko vjerovanje).

Prisvojiti vjeru

Kako dakle čovjek dolazi do vjere? Apostolsko vjerovanje pokazuje: Kršćanska vjera nije nešto što svaka generacija mora nanovo izmisliti. Ona je polazeći od apostola zadana unaprijed. Čovjek dolazi do vjere slušajući ovu od apostola nam donesenu poruku, puštajući ju u svoje srce, razmišljajući o njoj i pitajući: Je li ova poruka u redu? Što ona znači? Mogu li i hoću li u nju vjerovati?

Budući da se kod vjere radi o Bogu, mi svojim razumom nailazimo na granice. Čak i najinteligentniji čovjek ne može Boga razumjeti. Pavao piše: *Jer tko od ljudi zna što je u čovjeku osim duha čovječjega u njemu? Tako i što je u Bogu, nitko ne zna osim Duha Božjega*“ (1 Kor 2,11). Samo Duh Sveti može nam dati da iznutra spoznamo Boga. Stoga želim moliti: „Duše Sveti, samo nam ti možeš objaviti Boga. Dođi sada u naše razmišljanje i u naša srca. Rasvijetli naše nutarnje oči svojim božanskim svjetlom, da bismo spoznali Božju ljepotu i jedinstvenost. Probudi u nama čvrstu, veselu vjeru koja zrači. Zahvaljujem ti za tvoje djelovanje. Amen.“

Vjerujem

Apostolsko vjerovanje započinje s *Vjerujem*. Vjera znači prije svega povjerenje. Vjerujemo da kruh koji kupujemo nije otrovan. Vjerujemo da će se i drugi sudionici u prometu držati prometnih propisa i, primjerice, voziti desno. I gospodarski odnosi bitno su nošeni povjerenjem. Tako su primjerice takozvani bankari jako religiozni ljudi, jer vjeruju da će njihovi klijenti posuđen novac s kamatama opet povratiti. Stoga ih se naziva vjer(ov)nicima. Pohanjeni se novac zove kredit (od latinskoga *credere* = *vjerovati*).

Sve to pokazuje: Život bez vjere nije moguće živjeti.

Vjerujem u ...

U Bibliji nailazimo sada na iznenađenje da nije čovjek taj koji najprije vjeruje u Boga, nego da Bog prvi vjeruje u čovjeka. Tako Bog čovjeku povjerava stvorenje. On polazeći od sebe sklapa s ljudima savez. Vjera je tako odgovor na prethodno Božje povjerenje: „Vjeruješ li mi? Vjeruješ li mojoj ljubavi?“ Stoga govori Pavao: Vjera dolazi od slušanja (usp. Rim 10,17).

Dogmatika razlikuje između *fides qua* – stava vjerničkoga povjerenja u Boga – i *fides quae* – sadržaja vjere. Time se izražava: Ako vjerujemo Bogu, tada vjerujemo i u ono što On govori. Ovi sadržaji vjere su utvrđeni u pojedinim člancima Credo i u dogmama.

Budući da najprije dolazi povjerenje u Boga, Credo započinje sa: *Vjerujem u* – latinski: *credo in*. Credo dolazi od *cor dare*, dati srce. S *Vjerujem* govori čovjek Bogu: „Vjerujem Ti. Uzdám se u Tebe. Dajem Ti svoje srce.“ Tko vjeruje, vezuje se svojom vlastitom osobom uz Boga.

Stvarno mjesto vjere jest Crkva koja je nastala iz navještanja apostola. Navještanjem Crkve ljudi su tijekom stoljeća dolazili do vjere, i zahvaljujući Crkvi i u njoj dolaze također do osobnoga ispovijedanja: *Vjerujem*.

Ovom odlukom pridružuje se čovjek po krštenju vjeri Crkve. Kroz vrata krštenja ulazi u zajednicu Crkve. Tako iz osobnoga *Vjerujem* postaje sada zajedničarski *Vjerujemo*. (S *Vjerujemo* započinje Veliko vjerovanje njemačkoga govornog područja!, op. prev.) To je zajednička vjera koju kršćani na čitavome svijetu svjedoče već gotovo 2.000 godina (iz nedjelje u nedjelju).

... u Boga

Tko je i kakav onaj uz koga se vjerom vezujem? U Credo najprije stoji: *Vjerujem u Boga*. U Velikome vjerovanju molimo: *Vjerujem u*

jednoga Boga. S jednoga ističe se Božja jedinstvenost. Ova Božja jedinstvenost naglašuje vjeru naroda Izraela kao islam, koji je nastao 500 godina poslije Apostolskoga vjerovanja.

Vjera na temelju objave

Kako možemo sada „znati“ kakav je Bog? Kršćanska vjera ne nastaje primarno razmišljanjem, nego objavom Božjom. Bog sam prilazi čovjeku i obraća mu se. Božja objava započinje s Abrahamom: „*Gospodin reče Abram: 'Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati'*“ (Post 12,1).

Posebni trenutak Božje objave događa se kad se Bog u pustinji iz gorućega grma obraća Mojsiju. Ovaj prima zapovijed: „*Zato, hajde! Ja te šaljem faraonu da izbaviš moj narod, Izraelce, iz Egipta*“ (Izl 3,10). Bog ondje objavljuje Mojsiju svoje ime Jahve: „*Ja sam koji jesam*“ (Izl 3,14). Slijedom toga izvodi Mojsije Židove iz Egipta. Bog na Sinaju sklapa s narodom Izraelom savez i daje mu kao Božjemu narodu novi identitet. Od toga trenutka ispovijeda Izrael „*Jahvu koji nas je izveo iz Egipta*“ (usp. Izl 20,2; Pnz 5,6; Ps 81,1; Ps 114,1).

Vrhunac Božje objave događa se učovječenjem Božjim u Isusu Kristu. Ivan piše: „*Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani*“ (Iv 1,18). Jedini Isus zna iz nutarnjega iskustva tko je Bog. On je došao k nama da nam obznani Boga. Po njemu se sve više i više očituje i najnutarnija tajna Boga, naime Trojstvo, koje prosijava već u zapovijedi o poslanju na kraju Matejeva Evanđelja: „*... i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*“ (Mt 28,19).

Ispovijedanje Trojedinoga Boga naposljetku je tumačenje rečenice: „*Bog je ljubav*“ (1 Iv 4,8). Bog je u samomu Sebi ljubeća zajednica, živa razmjena, radost, ljepota, slava, nezamisliva sreća. U ovu svečanost ljubavi hoće Bog uvesti nas ljude.

Božja svojstva

Biblija svjedoči o različitim Božjim svojstvima: Bog je Duh. Bog je svjetlo. Bog je nevidljiv. Bog je nedokučiv. Bog je savršen. Bog je sveznajuć. Bog je oganj koji gori a ne sažih.

Temeljno Božje svojstvo jest milosrđe. Bog dariva nezasluzeno smilovanje, nezasluzenu naklonost i vjernost. Zauzima se za nevolju koju je sam čovjek skrivio i hoće darovati spasenje i život. Tako Mojsije poslije sklapanja saveza na Sinaju bolno doživljava nevjernu vlastitoga naroda. Bog tada prolazi pokraj Mojsija i doziva: „*Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću*“ (Izl 34,6).

Samo je Bog svet. Božja svetost se pokazuje u njegovoj apsolutnoj pravednosti prema svima. Izaiji se na grandiozan i potresan način daje uvid u Božju svetost, kad Serafi jedan drugomu klicahu: „*Svet! Svet! Svet Jahve nad vojskama*“ (Iz 6,3). Božja svetost i čistoća pokazuju da njegovo milosrđe nikada ne smijemo prikazivati bezazlenije nego što jest.

Bog je vječan. Vječan ne znači vrijeme koje neizmjereno traje, nego kao nadvremenitost, apsolutna istovremenost. Bog je oduvijek bio u vječnome Sada. „*Prije nego se rodiše bregovi, prije nego postade kopno i krug zemaljski, od vijeka do vijeka, Bože, ti jesi*“ (Ps 90,2).

Bog nadilazi i nadvisuje svu stvarnost svijeta: On je veći, silniji, tajanstveniji, uzvišen iznad svega. Božja uzvišenost i slava pokazuju njegovo suvereno gospodstvo, njegovu moć i veličanstvo, njegov sjaj i njegovu ljepotu. „*Jahve, Gospode naš, divno je ime tvoje po svoj zemlji, veličanstvom nebo natkriljuješ*“ (Ps 8,2).

... Oca

Prvi izričaj o ovome vječnome, milosrdnome, svetome, veličanstvenome i uzvišenom Bogu u Credu glasi: Bog je *Otac*. Biblijski izričaji o Bogu-*Ocu* objavljuju očinske i majčinske vidike: moć, snaga i autoritet, ali i zaštita, briga i nježnost.

Bog je *Otac* – to je prije svega izričaj o odnosu. To nam pokazuje Isus. On se obraća Bogu jednom od prve dvije riječi koje čovjek nauči govoriti: Abba, tata, dragi oče. Abba je familijarni, prisani i nježan oblik od milja maloga djeteta.

Da je Bog *Otac*, to je jednostavno čudesno i lijepo! Ali ne mogu svi ljudi ovu radost spontano doživjeti. Jer predodžba da je Bog otac ili majka, može izazvati sjećanja, osjećaje i misli na vlastitoga oca, na vlastitu majku, pozitivne i negativne. Moramo se pitati koje psihološke preduvjete donosimo sa sobom, to znači koja se iskustva oca odnosno roditelja kod nas pojavljuju kad govorimo o Bogu, *Ocu*.

Ivan pun divljenja i radosti piše: „*Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac: Djeca se Božja zovemo i jesmo*“ (1 Iv 3,1). Po krštenju smo u Sinu Isusu Kristu postali djeca Božja, sinovi i kćeri Božje. Među nebrojenim ljudima na prostranoj zemlji ja sam za Boga sin, kći, njegovo dijete na koje on pazi kao otac i majka, za koje se brine, s kojim zajedno trpi. Ja sam njegovo dijete od čijega života puno očekuje, od čijih strahova i povrjeda trpi. Mogu li to vjerovati? Mogu li reći *Vjerujem u Boga, Oca?*

Plesač na užetu izvodi u jednome gradu na vrtoglavoj visini svoje umjetnine. Na kraju dolazi glavna atrakcija: Gura tačke po užetu koje se njiše. Svima zastaje dah. Zatim, stigavši uspješno – buran pljesak i mnoštvo počinje dovikivati: Dodatak, dodatak! Tada on pita jednoga od gledatelja koji viče posebno glasno: „Vjeruješ li da ću uspjeti još jednom?“ „Naravno da ćeš uspjeti!“ Nato će plesač na užetu: „Onda dođi gore i sjedni u tačke, i ja ću te pregurati preko!“ Ovaj odjednom utihne: Tako on nije mislio.

Kratko iza toga javi se jedan dječak: „Ja dolazim!“ I već se penje gore i sjeda u tačke. Svi su tihi da se može čuti miš i gledaju začarano i bojažljivo prema gore. Korak po korak – s velikim oprezom – gura plesač na užetu tačke s dječakom preko konopca. Na kraju stigavši – olakšanje i buran pljesak. Mladić se opet spušta dolje. Stigavši dolje pita ga jedan od gledatelja: „Nisi se bojao?“ „Ne, a i zbog čega, taj gore je moj otac!“

Vjerujem u ... Svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na drugome susretu tečaja o vjeri: *Credo – vjeru poznavati i ispovijedati*, danas na temu: *Vjerujem u ... Svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje*.

... Svemogućega

Prema anketama najveća je zapreka mnogih ljudi da mogu vjerovati u Boga nevolja i trpljenje svijeta. Mnogi neriješeni Zašto u osobnome životu i diljem svijeta mogu vjeru učiniti nesigurnom i uzdrmati. Pojednostavljeno rečeno: Ili Bog nije dobar ili nije svemoguć, inače ne bi pripustio ovo strašno trpljenje u svijetu.

Slijedimo stoga pitanje kako razumjeti Božju svemoć. Bog kao Otac traži odnos ljubavi prema ljudima. Prava ljubav uvijek pretpostavlja slobodu. Bog je ovu slobodu dao čovjeku i potpuno ju poštuje. Bog sebe u toj slobodi čini ovisnim o čovjeku i ograničuje sama Sebe. Nedokučiv Božji korak!

Bog kao Otac hoće posvuda, gdje god može, darovati spasenje i ljubav. Stoga nas Isus uči moliti „*Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji*“ (Mt 6,10). Upravo zato jer se Božja volja ne događa automatski, trebamo mi ljudi moliti da se po mogućnosti svi otvore Njegovoj volji. Jer nebeski Otac ne želi rat, ni nepravdu, ni ugnjetavanje, ni zlouporabu ljudi. On ne želi slamanje odnosa s mnogim duševnim ranama i bolima. Ne želi bijedu, ni glad itd. ... Ali Bog poštuje čovjekovu slobodu i onda kad čovjekovo ponašanje donosi trpljenje za njega samoga i za mnoge nedužne.

Svemoć kao spasenjska moć

Bog ulaže svoju svemoć da izdjeluje spasenje i blagoslov. To se

pokazuje u čitavome događaju otkupljenja: Bog je u Svojoj svemoći mogao izdjelovati čudo Svoga učovječenja u Isusu iz Nazareta. Kad je zatim čovjek Isusa, Njegova Sina, pribio na križ, Bog u Svojoj svemoći spasenja okreće ovo najgore u najveći događaj spasenja za čitavo čovječanstvo.

Božja se svemoć pokazuje u uskrišenju Njegova Sina. Božja svemoć će se zatim potpuno dovršiti na sudu. Tada će On protivno svim vlastima i silama zla, uspostaviti gospodstvo ljubavi, konačno i zauvijek.

Dietrich Bonhoeffer piše. „Bog ne ispunja sve naše želje, ali ispunja sva Svoja obećanja.“ Božja se svemoć pokazuje u vjernosti njegovim obećanjima. Bog je Abrahamu obećao sina. Dugo godina ostaje ovo obećanje neispunjeno. Ali Bog je vjeran. Kad se Abrahamova žena Sara ovom Božjem obećanju da će u ovoj poodmakloj dobi još roditi baštinika, nevjernički smije, govori Bog: *„A zašto se Sara smijala i govorila: 'Kako ću rod roditi ja starica?' Zar je Jahvi išta nemoguće? Navratit ću k tebi kad isteče vrijeme trudnoće; Sara će imati sina“* (Post 18,13-14). Tako se i dogodilo. Božja svemoć pokazuje se u tome da on Svoja obećanja ispunja, u našem životu također. ...

Bog nam na pitanje o trpljenju ne daje nikakav teoretski odgovor, nego nam hoće odgovoriti želeći nam dati iskusiti moć njegove ljubavi na konkretnome putu. Poziva nas: Otvori se meni u svojim pitanjima o Zašto, povjeri mi svoju situaciju, učini ono što ti kažem, tada ćeš razumjeti moju ljubav i moći iskusiti moje djelovanje.

Božja se pomoć ne pokazuje samo u opipljivim čudima, nego najčešće u utjesi, u snazi i u miru kojega on dariva. Augustin piše: „Bog te možda ne uslišava po tvojoj volji, ali te uslišava za tvoje spasenje.“ Ovo spasenje ne obuhvaća samo zemaljsko vrijeme, nego bitno i vječnost gdje će Bog stvoriti sveobuhvatnu pravednost.

... Stvoritelja neba i zemlje

Svaki čovjek postavi si kad-tad pitanje: Odakle dolazim? Kamo

idem? Prvi odgovor daje vjera u stvaranje. Kršćanska vjera ispovijeda Boga kao *Stvoritelja neba i zemlje*. Bog koji postoji od vječnosti, izlazi u stvaranju iz svoga unutarbožanskoga života.

Stvaranje iz ništavila

Izvešće o stvaranju na prvim stranicama Biblije opisuje stvaranje prema tadašnjoj slici svijeta: „*U početku stvori Bog nebo i zemlju*“ (Post 1,1). U mnogim religijama poznati su mitovi o stvaranju u kojima se pripovijeda kako je bog stvoritelj (ili više bogova) mukotrpnim radom stvarao svijet.

Iskustvo Izraelaca s Bogom Jahvom toliko je dalekosežno da oni Boga ispovijedaju kao onoga koji je neusporedivom suverenosti i bez muke stvorio čitav svijet. On doziva svijet iz ništavila u život svojom riječju: „*Jahvinom su riječju nebesa sazdana* (misli se na nebrojene zvijezde) *i dahom usta njegovih sva vojska njihova* (Ps 33,6).

„*U početku stvori Bog ...*“ (Post 1,1): Za nas stvorenja ovo je vremenski početak. Jednom sam počeo živjeti. Jednom je počeo svemir, možda prije 15 milijardi godina. Ali Božji stvarateljski čin za Boga se ne događa u vremenu, nego on stvara vrijeme. Slobodnom, suverenom odlukom postavlja Bog Svojom riječju apsolutni početak povjesti.

Ovdje primijenjena hebrejska riječ *bara* – *stvori* rabi se isključivo za Božju stvarateljsku djelatnost. Samo Bog može dozvati u život. Danas se divimo svemu što mi ljudi možemo postići tehnikom. Gradimo zrakoplove, jednim klikom na miša možemo film s glazbom u nekoliko sekundi zrakom poslati u Aziju ... i još puno toga! Ljudski potencijali, moć tehnike, fascinira i okiva mnoge ljude. Pa ipak: Sve što mi ljudi možemo načiniti, samo su preinake. I najveća tehnička čudesna djela samo su nove sastavnice već postojećega. Nitko od nas ne može ni nešto sitno iz ništavila dozvati u život, u postojanje i tako stvoriti.

„*U početku stvori Bog nebo i zemlju*“ (Post 1,1) – danas

shvaćamo: stvaranje je još uvijek u tijeku, ono je dinamično, na putu. Napredcima naše tehnike i profinjenjem mjernih instrumenata otkrivamo vrtoglavu veličinu svemira s tisućama galaksija, koji se još uvijek širi.

Stvaranje nije nešto što je Bog jednom stvorio i sada nosi samo sebe, stvorenje egzistira u ovome trenutku jer ga Bog održava u bivanju, i ne dopušta da se vrati u ništavilo. Jer: Isus Krist „sve nosi svemoćnom riječju svojom“ (Heb 1,3). Stvorenje „opstaje u njemu (Isusu Kristu)“.

Stvaranje i evolucija

Obje pripovijesti o stvaranju u Bibliji u Post 1 i 2 (Post 1,1-2,4a i 2,4b-25) ne žele posredovati nikakvu znanstvenu egzaktnost. Napisana su iz viđenja ljudi vjernika. Prva pripovijest Biblije o stvaranju (Post 1,1-24a) nastala je u vrijeme babilonskoga sužanjstva (597.-538. prije Krista). Zadivljuje veliko prirodnoznanstveno poznavanje pisca, jer se stadiji evolucije u cjelosti izvode posljedično iz promatranja prirode i to više od 2500 godina prije Darwina (1809.-1882.). Isto se tako načinju već prve naznake evolucije kad stoji: „I reče Bog: *'Neka proklija zemlja zelenilom – travom sjemenitom, stablima plodonosnim, koja, svako prema svojoj vrsti, na zemlji donose plod što u sebi nosi svoje sjeme'* ... Zatim reče Bog: *'Neka zemlja izvede živa bića, svako prema svojoj vrsti: stoku, gmizavce i zvjerad svake vrste'*“ (Post 1,11.24).

Danas najraširenija teorija o nastanku svijeta i svemira jest teorija o prvome prasku. Nevjerojatno zgusnuta materija započinje se raspadati ogromnim praskom, iz koje se u dugim vremenskim razdobljima malo-pomalo razvija sadašnje stanje Zemlje i svemira. Kod teorije o prvome prasku pojavljuje se neizbježno pitanje: Što je bilo prije prvoga praska?

U jednome velikom parku u Londonu drži govor jedan ateist. Prihvatio se kršćanske vjere i navodi neke razloge kako je svijet nastao jednostavno sam od sebe. Tu mu jedan slušatelj baci prezrelu rajčicu usred lica. Govornik razljućen hoće znati tko je bacio tu

rajčicu. Nato se oglasi jedan iz mnoštva: „Nitko. Vi ste je sami doveli u pokret!“

Tako je tu moralo biti nešto ili netko tko je učinio da može doći do prvoga praska i koji je u ovaj prvi prasak položio sve zakonitosti i programe, tako da je iz toga mogao nastati svemir i naša Zemlja. Jer evolucija uvijek pretpostavlja nešto što se mijenja i dalje razvija. Stvaranje pak pokazuje kako je do nečega došlo, zašto i zbog čega jest nešto što se mijenja i razvija. Pravo shvaćena vjera o stvaranju i pravo shvaćen nauk o evoluciji ne stoje jedno drugomu na putu. Oni se dopunjuju jer su prirodna znanost i vjera različiti putevi promatranja stvarnosti.

Čovjek kao kruna stvaranja

Stvaranje čovjeka šestoga dana u prvog je pripovijesti o stvaranju vrhunac: „*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih*“ (Post 1,27). „*Stvori Bog čovjeka ...*“ To znači: Bog je čovjeka htio. Čovjek dolazi iz Božjega srca. Svaki čovjek je polazeći od Boga dijete ljubavi, Božji dar svijetu.

Čovjek je stvoren na Božju sliku i priliku. Jedan dječak dolazi iz škole i govori: „Mama, uvijek si mi govorila da je čovjek stvoren od Boga. Ali učitelj u školi govori da mi potječemo od majmuna.“ Nato će mama: „Naše tijelo koje smo primili od roditelja preko mnogo naraštaja moglo se razviti iz životinjskoga carstva. Ali to da smo slika i prilika Božja, našu originalnost, naše Ja, besmrtnu dušu stvorio je Bog posve osobno u činu začeća naših roditelja. Ondje je Bog u nas položio nešto od samoga Sebe.“

Samo je čovjek stvoren na Božju sliku i priliku. Time čovjek ima nešto što druga stvorenja nemaju: On je osoba i sposoban je za osobni odnos s Bogom. Čovjek je stvoren kao partner Božji, pozvan na zjedništvo s njim. On kao Božja slika i prilika ima svoj identitet polazeći od Boga. Stoga je čovjek tek u priznavanju Boga i zajedništva s njim uistinu čovječan čovjek.

U čitavome stvorenju čovjeku se pridaje jedinstveno dostojanstvo: „*Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem*

njega okruni“ (Ps 8,6) (Osjetite li se malenima i bijednima, pročitajte ovu rečenicu: Okrunjen si slavom i čašću!).

Bog daje čovjeku zapovijed: *„Plodite se, i množite, i napunite zemlju i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji“ (Post 1,28).* Bog povjerava stvorenje čovjeku. Čovjek neka ga u njegovu duhu obrađuje i čuva. „Vladati“ upućuje na stvoriteljsku snagu, na nečuvano povjerenje i odgovornost koju je Bog dao čovjeku.

Red i zadaća stvorenja

Veliko vjerovanje dopunjuje da je Bog sve stvorio, *vidljivo i nevidljivo*. Postoji vidljivi svijet kao materija, biljke, životinje i ljudi. A postoji i nevidljivi svijet. Ovamo spadaju duhovna bića, zvana i anđeli.

Bog je svemu u vidljivome i nevidljivom stvorenju dao red, određenu zadaću: materiji, biljkama, životinjama, ljudima i duhovima nevidljivoga svijeta. U zajedničkoj igri najrazličitijih snaga, darova i službi razvija se život stvorenja na blagoslov.

Bog je razumnim stvorenjima, anđelima i ljudima dao slobodu da njima namijenjenu ulogu s odgovarajućom zadaćom i složbom prihvate ili odbiju. Ova sloboda je, tako nas uči Ivanovo Otkrivenje, od jednoga dijela anđela zlouporabljena do te mjere da su se oni protiv namijenjene im uloge u planu stvaranja, a time protiv samoga Boga, pobunili i odlučili. Tako su iz anđela (dobrih duhova) postali demoni (zli dusi), koji su se borili protiv Boga i njegova reda spasenja.

Postanak 3 pokazuje kako su utjecajem zmiје (đavla, zloga duha) ljudi bili zavedeni i postali neposlušni. Tako je u dobro stvorenje ušlo zlo, tako je zajednička igra u stvorenju razorena, što se pokazuje u prirodnim nedaćama, bolesti, trpljenju, i konačno u smrti.

Ipak u stvorenju prosijava nešto od Boga: *„Jer prema veličini i ljepoti stvorove možemo, po sličnosti, razmišljati o njihovom Tvorcu“ (Mudr 13,5).* Kao što umjetničko djelo upućuje na umjetnika, tako i čitavo stvorenje (materija, svemir, biljke, životinje, ljudi ...) upućuju

na Boga. Kod rođenja jednoga djeteta dive se mnogi roditelji ovomu daru, ovomu čudu. I sada u naručju imaju dijete i vide: Sve je tu! Sve funkcionira! Oni naslućuju nešto od velike tajne života.

Pozvani na slavljenje

Ignacije Loyolski (1491.-1556.) piše: „Čovjek je stvoren da Gospodina Boga svoga hvali, da ga štuje, da mu služi i da tako spasi svoju dušu“ (DV, 23). Kao jedino stvorenje može čovjek svjesno priznati Boga kao svoga Stvoritelja. Čovjek je kao kruna stvorenja pozvan posuditi stvorenju glas da slavi Boga, da hvali svoga Stvoritelja: „**Sva djela Gospodnja, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! ... Sunce i mjesече, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Zvijezde nebeske, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! ... Zemlja neka blagoslivlje Gospoda: neka ga hvali i uzvisuje dovijeka! Bregovi i brežuljci, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Sve raslinstvo na zemlji, blagoslivljaj Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Izvori, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Mora i rijeke, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! ... Ptice nebeske, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Sve divlje i pitome životinje, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka! Sinovi ljudski, blagoslivljajte Gospoda: hvalite i uzvisujte ga dovijeka!** (Dan 3.57-82.62-63,74-82).

Vjerujem ... u Isusa Krista

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na trećemu susretu tečaja o vjeri: *Credo – vjeru poznavati i ispovjedati*, danas na temu: *Vjerujem u ... Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začat po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao.*

Isus iz Nazareta objavljuje nam tko je Bog u stvarnosti. Stoga ovaj dio o Isusu Kristu tvori pravo žarište čitavoga Vjerovanja. Najprije se u CREDU tumači Isusov identitet: *Vjerujem...*

U Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega

Isus je bilo tada nadaleko rašireno ime. Isus znači *Jahve je spasenje* ili *Jahve spašava*. Ovo se pokazuje i u davanju imena. Anđeo je rekao Josipu: „*A ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih*“ (Mt 1,21).

Mi smo naviknuli govoriti *Isus Krist*. Ali *Isus Krist* nije dvostruko ime, nego se imenu *Isus* pridodaje *Krist*, što označuje Njegovo poslanje. *Krist* je grčki prijevod hebrejske riječi *Mesija*, što znači *Pomazanik*. *Krist* označuje značenje Isusa za nas ljude, Njegovu funkciju za čitav svijet, naime to da je On *Mesija*, *Spasitelj*, *Otkupitelj*, što su navijestili i anđeli kod Isusova rođenja: „*Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj: Krist, Gospodin*“ (Lk 2,11).

Isusa Krista nazivamo Božjim Sinom tek od njegova učovječenja, to znači od Njegova ulaska u povijest. Prije učovječenja On je onaj koji je postojao i ranije, to znači onaj koji je oduvijek u Božjoj vječnosti živi Božji Sin, upravo Božji jedinorođeni Sin. Na ovo

postojanje prije upućuje već sam Isus kad na kraju svoga života moli: „Oče, proslavi mene kod sebe onom slavom koju imadoh kod tebe prije negoli je svijeta bilo“ (Iv 17,5).

U Velikome vjerovanju iscrpno se tumači središnja misao Isusove preegzistencije: *Vjerujem – u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorođenoga Sina Božjega, rođenog od Oca prije svih vjekova. Boga od Boga, Svjetlo od svjetla, pravoga Boga od pravoga Boga. Rođena, ne stvorena, istobitna s Ocem, po kojemu je sve stvoreno.*

Dok naslov *jedinorođeni Sin* označuje Isusov odnos prema Bogu Ocu, naslov *Gospodina našega* izražava Isusov odnos prema nama ljudima i prema čitavome svijetu: Isus Krist je kao Božji jedinorođeni Sin naš Gospodin. To nije samo teorijska spoznaja, nego više odluka koju Pavao ovako opisuje: „Vi ste prihvatili Isusa Krista kao Gospodina“ (usp. Kol 2,5b). Pater Raniero Cantalamessa piše: „Tko ju (ovu odluku) izrekne, odlučuje o smislu svoga života. To je kao da kaže: 'Ti si moj Gospodin, podvrgavam Ti se, slobodnom voljom Te priznajem svojim Spasiteljem, svojom Glavom, svojim Učiteljem, dakle onim koji nada mnom ima sva prava'.“ (Prema: Raniero Cantalamessa, *O dodi Stvorče, Duše Svet, Jelsa*).

Začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice

Sada se u *Credu* razvija povijesni tijek Isusova postanka. Njegova vremenita egzistencija započinje sa: *Začet po Duhu Svetom*. Što Bog već dugo nosi u srcu i navješta po prorocima, postaje očito po anđelu Gabrielu koji Mariji govori: „Evo začet ćeš i roditi sina ... Duh Sveti sići će na tebe --- Zato će to čedo biti sveto i zvat će se Sin Božji“ (Lk 1,26-35).

Začet po Duhu Svetom opisuje proboj Boga u vrijeme, u povijest i u materiju. Duh Sveti čini da Marija začne *jedinorođenoga Sina Božjega*.

U i po Mariji prima Isus nešto što ranije nije imao, naime čovječstvo. Isus je od Duha Svetoga primio božansku narav, od Marije pak ljudsku narav. Jedinstvo božanske i ljudske naravi u osobi Isusa

iz Nazareta novi je stvarateljski Božji čin. Isus Krist je, kao što govori Koncil u Kalcedonu (451.) „pravi Bog i pravi čovjek“.

Zašto je Bog u Isusu iz Nazareta postao čovjekom? Odgovor u Velikome vjerovanju glasi: *On je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa i utjelovio se po Duhu Svetom od Djevice Marije i postao čovjekom.* Sam Bog dolazi k čovjeku. Njegova ljubav ga na to pokreće. On hoće donijeti spasenje.

Bog veličinu svoje ljubavi objavljuje tako da sebe čini apsolutno malenim: Bog postaje čovjekom, bebom! Austrijski skladatelj Anton Bruckner (1824.-1896.) svirao je orgulje u zakladi Sankt Florian kod Linza u Svetoj noći. Poslije polnoćke kleknuo je pred jaslice. Rano ujutro, kad je sakristan ušao u crkvu, nađe Antona Brucknera još uvijek zadubljena u razmatranje božićnoga otajstva. Pita ga: „Maestro, što ste radili čitavu noć?“ A Bruckner odgovori: „Neprestano sam sebi govorio: On je postao čovjekom ..., on je postao čovjekom ... I od divljenja nisam mogao završiti.“

Čudo Božjega učovječenja na Zapadu se slavi od 336. godine 25. prosinca. Rimski biskup odredio je 25. prosinca za blagdan Kristova rođenja, budući da je rimski car ovaj dan uveo kao blagdan Soli invicti (nepobijeđenoga sunca). Za kršćane je bilo jasno: Sunce nije bog, nego ga je Bog stvorio. Stvarna tama nije noć, nego zlo, grijeh koji razara život ljudi. Tu nam je Bog pritekao u pomoć po Svome Sinu Isusu Kristu. U Njemu se pojavilo pravo Sunce. Tako je iz poganskoga blagdana nastao crkveni blagdan. rođenje pravoga i nepobjedivog Sunca u Sinu Božjemu, koji je postao čovjekom.

Dolazak Božjega kraljevstva

Apostolsko vjerovanje govori o Isusovu rođenju i odmah iza toga o Isusovoj muci i smrti. Između toga leži Isusov život: Najprije oko 30 godina skrovida života, a zatim, nakon krštenja na Jordanu, javni život s propovijedanjem, otpuštanjem grijeha i nasljedovanje. Središte navještanja Isusa Krista jest dolazak kraljevskoga Božjeg gospodstva, koje je On posredovao: Tako On doziva Božje kraljevstvo, ozdravlja mnoge ljude i oslobađa ih vlasti Zloga. Ovo

djelovanje dovodi Isusa u različite sukobe s ljudima i grupama, iza kojih se u konačnici radi o najdubljem sukobu s Božjim Protivnikom, *Vladarom ovoga svijeta*.

Ali Isus ostaje vjeran svomu poslanju da donese Božje kraljevstvo i onda kad ga ono vodi u muku, i konačno u smrt na križu. Na ovoj Isusovoj poslušnosti Ocu „do smrti na križu“ (*Fil 2,8*) *slama se vlast Zloga. Tako nam Isus neposredno prije svoje smrti može reći: „Sada je sud ovom svijetu, sada će knez ovoga svijeta biti izbačen. A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi“ (Iv 12,31-32).*

Imajući pred očima ovaj duboki smisao govori Katekizam Katoličke Crkve o Isusovoj smrti: „Nasilna Isusova smrt nije bila plod slučaja u nesretnu stjecaju okolnosti. Ona pripada otajstvu Božjega nauma ...“ (KKC 599).

mučen pod poncijom Pilatom

Ovaj misterij Božjega spasenjskog plana dogodio se za *Poncija Pilata* koji je između 26. i 36. bio upravitelj u Jeruzalemu i smatralo se bezobzirnim i okrutnim. Prava muka, Isusov put muke, započinje na Maslinskoj gori, u vrtu Getsemani, gdje se Isus zadržava poslije slavljenja Posljednje večere. Ondje će ga Juda poljupcem izdati, vojnici iza toga uhvatiti i dovesti na saslušanje pred Veliko vijeće, gdje su se bili okupili svi veliki svećenici, starješine i pismoznanci.

Budući da Židovi ne smiju nikoga ubiti, dovode Isusa pred Poncija Pilata huškajući narod da traži njegovo razapinjanje. Pilat hoće najprije osloboditi Isusa jer je uvjeren u njegovu nedužnost, ali na kraju ipak popušta pritisku: *Hoteći ugoditi svjetini, Pilat im pusti Barabu, a Isusa izbičeva i preda da se razapne“ (Mk 15,15).*

Raspet, umro

Rimski političar i pisac Ciceron (143.-43. prije Krista) opisao je razapinjanje kao „*najokrutnije i najodvratnije od svih mučenja*“. S Isusa su svukli njegove haljine i svezali ga za posebno ukopani stup. Bičevali su ga s četiri ili pet kožnih remena na kojima su bile

učvršćene oštre kosti i metal. Rimski bičevanja bila su tako brutalna, da ih mnogi nisu preživjeli.

Poslije bičevanja Isus je doveden u dvor upraviteljev. Ondje su Mu na glavu stavili trnovu krunu. Zatim su Ga primorali da na Svojim krvavim ramenima nosi tešku križnu gredu sve dok se nije srušio, a Šimun Cirenac bio primoran za njega nositi gredu.

Kad su došli do mjesta razapinjanja, ponovno su s Njega svukli haljine. Položen je na križ i zatim su dugim čavlima prikovali najprije ruke a zatim noge, pa je skupa s križem podignut (uspravljen). Ondje Ga se prepustilo strašnoj žezi, Njegovoj nesnosnoj žeđi i ruglu mnoštva. Satima je tu visio i podnosio nezamislive boli, dok Mu se život polagano bližio kraju.

Ali pravo Isusovo trpljenje daleko nadilazi ove užasne tjelesne muke. Najveća se muka sastojala u tome da je na Sebe uzeo naše grijeha, a time zastupnički i našu odvojenost od Boga. Tako je Isus postao takoreći „grijehom“ (usp. 2. Kor 5,21). Ovo uzimanje na Sebe čitave krivice ljudi dovelo je Isusa na križu u ponornu napuštenost: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ (Mk 15,35). Tako je Isus na križu svu našu krivnju, sve trpljenje i sve boli na sebe uzeo, nosio i s njima umro.

Ljubav čitavoga Trojstva

Križ je znak najveće moguće ljubavi Trojedinoga Boga. Ponekad se kaže: Kako može Otac biti toliko brutalan i od Svoga Sina tražiti takvu žrtvu. Slučaj je suprotan! Otac Svoga Sina ljubi iznad svega! Što pogađa Sina, pogađa istodobno i njega. Kao što roditelji supate s djetetom, tako Otac suosjeća sa svojim Sinom i trpi zbog onoga što mu ljudi nanose. Pavao piše: „On (Bog Otac) ni svog Sina ne poštedje, nego ga za sve nas preda. Kako nam onda neće s njime sve darovati?“ (Rim 8,32). U Isusu nam Otac daje sve, Svoje vlastito srce.

Isus Svoju smrt shvaća kao dragovoljno, namjesničko predanje života. On kratko prije Svoje smrti kaže: „Nitko nema veće ljubavi od ove da tko položi svoj život za svoje prijatelje“ (Iv 15,3). Isus nam predanjem Svoga života pokazuje veličinu Svoje ljubavi. Isus je

odlučio, nakon što su mnogi odbili njegovu poruku, namjesnički poći putem trpljenja kao posljednju ponudu Svoje ljubavi, da tako ljudima omogući pristup u Božje kraljevstvo. Isus je spreman predati svoj život da bi se „*svi ljudi spasili*“ (usp. 1 Tim 2,4). Kad se Ocu sviđa predanje, žrtva Njegova Sina, onda je to samo zato što to predanje postaje put na kojemu On svim ljudima može iskazati svoje milosrđe.

Poslanica Hebrejima piše da Krist „*samoga sebe bez mane prinese Bogu*“ (Heb 9,14). Snaga Duha Svetoga, koji je ljubav, pokreće i osposobljuje Isusa da Sebe preda da bi svi koji vjeruju primili vječni život (usp. Iv 3,16).

Raspeti Otkupitelj

Premda je Isus smrt na križu više puta unaprijed nagovijestio, Njegova je smrt na križu za Njegove sljedbenike bila silan šok. Oni u svojoj potrazi za božanskim smislom otkrivaju da je više od 500 godina prije Krista prorok Izaija pisao o Sluzi Božjemu koji ima doći, koji će podnijeti smrt zadovoljštine i tako ispuniti Božji plan: „*Al' se Jahvi svidje da ga pritisne bolima. Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo, produžit' sebi dane i Jahvina će se volja po njemu ispuniti. Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom ...*“ (Iz 53,10-11). U svjetlu ovoga teksta prepoznaju prvi vjernici da se u Isusovoj smrti i uskrsnuću ispunja Pismo. Tako je i Pavao nakon svoga obraćenja primio poruku: „*Krist je umro za naše grijeh, po Pismima ...*“ (1 Kor 15,3).

Poslanica Hebrejima povezuje Isusovu smrt na križu s obredom i teologijom židovskoga blagdana pomirenja. Svi dosadašnji pokušaji pomiriti žrtvama životinja, kultom i obredima s Bogom, nadomjestio je Isus Svojim vlastitim predanjem života, Svojom krvlju i tako „*izvojevao vječno otkupljenje*“ (Heb 9,12). Ovom ljubavlju Sina Božjega, koji je postao čovjekom, trenutak križa postao je kozmičkim danom pomirenja. „*Jer svidjelo se Bogu u njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve*“ (Kol 1,19-20).

I Ivan svjedoči: „*On je pomirnica za grijehе naše, i ne samo naše, nego i svega svijeta*“ (1 Iv 2,2). Pomirnica znači da se ono što je čovjekovim grijehom razdvojeno, Isusovim životom i smrću može Očevom ljubavlju ponovno sastaviti.

i pokopan, sašao nad pakao

U Isusu je Bog u učovječenju postao bratom svih ljudi. Solidarno ide Isus Krist otada putem sa svakim čovjekom, čak i putem smrti.

Pavao piše: „*Plaća grijeha je smrt*“ (Rim 6,23). Premda Isus nema grijeha, On dragovoljno podnosi posljedice grijeha, naime smrt. Silazeći u carstvo smrti prati sada Isus svakoga čovjeka u umiranju. Ni jedan čovjek više ne mora umrijeti potpuno sam. Sada ne postoji trpljenje, ni udaljenost od Boga ni tama koju Isus ne bi istrpio i njome prošao.

Prvi vjernici su pitali: Što je s našom rodbinom i predcima koju su prerano bili umrli da bi pristali na poruku spasenja Isusa Krista? Jesu li zauvijek isključeni od vječnoga, blaženog zajedništva s Bogom?

Isusovim navještajem i Njegovom namjesničkom smrću postalo im je jasno da Božje smilovanje ne poznaje granica. *Sašao nad pakao* znači da je Isus pošao k pokojnicima da im navijesti i ponudi Božje otkupljenje. Time retroaktivno svim ljudima vrijedi milost otkupljenja. Nitko nije isključen Iz Isusova djela otkupljenja. Tako ne postoji čovjek ni jedne epohe svjetske povijesti do kojega ponuda spasenja ne bi doprla.

**Treći dan uskrsnuo od mrtvih;
uzašao na nebesa,
sjedi o desnu Boga Oca svemogućega;
odonud će doći suditi žive i mrtve**

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na četvrtome susretu tečaja o vjeri: *Credo – vjeru upoznati i ispovijedati*, danas na temu *treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve*.

treći dan uskrsnuo od mrtvih

Kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija Jakovljeva i Saloma kupiše miomirisa da odu pomazati Isusa. I prvoga dana u tjednu, veoma rano, o izlasku sunčevu, dođu na grob. *I razgovarahu među sobom: „Tko će nam otkotrljati kamen s vrata grobnih?“* (Mk 16,3). Pogledaju, a ono kamen otkotrljan. I ušavši u grob, ugledaju mladića zaogrnutu bijelom haljinom gdje sjedi zdesna. I preplaše se. A on će im: *„Ne plašite se! Isusa tražite, Nazarećanina, Raspetoga? Uskrsnu! Nije ovdje! Evo mjesta kamo ga položiše. Nego idite, recite njegovim učenicima i Petru: Ide pred vama u Galileju! Ondje ćete ga vidjeti, kako vam reče!“* (Mk 16,5-7).

Iza toga se Isus ukazuje različitim ljudima. Oni iskusuju: Isus živi! Kojega li iznenađenja! Najprije se plaše! Zatim se raduju! Otvaraju se

novi obzori. Oni razumiju: To mijenja sve! Sada sve postaje novo!

Polazeći od ovoga uskrsnog događaja vide apostoli i četa učenika gledajući unatrag protekli Isusov život u novome svjetlu. U ovome uskrsnom svjetlu napisana su Evanđelja. Ovo uskrsno iskustvo izvor je i povijesno polazište apostolskoga navještanja Krista, a time i Crkve općenito.

Isusovo uskrsnuće je Božje djelo kojim Otac potpuno potvrđuje život, djelovanje i smrt Isusa Krista. *Uskrsnuo od mrtvih* naziva Vjerovanje ovaj događaj. Isus Krist se nije vratio u svoj raniji zemaljski život, nego je uskrsnuo u potpuno novi, u konačni život, koji više nije podložan biološkim ili fizikalnim zakonima. Time se u Isusovu uskrsnuću život pokazuje jačim od smrti. Moć smrti koja sve razara, pobijeđena je. Uskrsnuće je silan, dinamičan događaj, jer Isusovo uskrsnuće početak je novoga stvaranja koje obuhvaća sve.

uzašao na nebesa

Kristovo uzašašće se tijekom crkvene povijesti Krista razvilo kao vlastiti blagdan iz događaja Uskrsa. Tako piše Pavao: Bog je Isusa „*uskrisio od mrtvih i posjeo sebi zdesna na nebesima*“ (Ef 1,20). U Djelima apostolskim piše Luka da se Isus 40 dana ukazivao apostolima, davao im upute i zatim uzašao na nebo: „*Kada to reče, bi uzdignut njima naočigled i oblak ga ote njihovim očima*“ (Dj 1,9). Isusovo uzašašće hoće poseno naglasiti vidik uskrsnuća, naime, da je Isus Krist uistinu Gospodin.

Uzašao na nebo ne znači prostornu promjenu mjesta, nego znači biti potpuno kod Boga, Isusovo definitivno ulaženje u puninu zajedništva s Ocem. U uskrsnuću je prvi djelić zemlje uzašao savršeno u nebo, i sada ima sâm dijela na vlasti i autoritetu Božjemu.

sjedi o desnu Boga Oca svemogućega

Uzašavši na nebo sjeda Isus o desnu Oca. Iza ovoga slikovitog prikaza sjedenja zdesna svemogućega Oca stoji starozavjetno

obećanje iz Psalma 110: „*Sjedi mi zdesna dok ne položim dušmane za podnožje tvojim nogama*“ (Ps 110,1).

Sjedi mi zdesna – u starome Orijentu mjesto zdesna vladara uvijek je pripadalo osobi koja je u njegovo ime smjela izvršavati vlast. Ovo mjesto zdesna Bogu daje se Isusu Kristu u uzašašću. Time On namjesnički izvršuje Božju vlast u Njegovo ime. Sjedenjem zdesna Ocu Isus je vladar svijeta, Gospodar živih i mrtvih (usp. Rim 14,9) i Gospodar nad svim vlastima (silama). Tako On u Ivanovu Otkrivenju nosi ime: „*Kralj kraljeva i Gospodar gospodara*“ (Otk 19,16).

U Poslanici Filipljanima piše Pavao: Bog Isusa „*preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom, da se na ime Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: 'Isus Krist jest Gospodin!' – na slavu Boga Oca*“ (Fil 2,6-11).

Kao što stvorenje teži prema čovjeku kao svomu vrhuncu, tako i sada čitava egzistirajuća stvarnost teži prema proslavljenome Isusu, *na slavu Boga Oca*. Krist je Gospodar svemira i povijesti. U Njemu će se čovjekova povijest, dapače povijest svega stvorenja, dovršiti.

odonud će doći

Odonud, s prijestolja Svoje vlasti, doći će Isus. Veliko vjerovanje dopunjuje: *I opet će doći u slavi*. Ovaj ponovni Kristov dolazak u Bibliji je opisan u mnogim slikama koje su uzete iz tadašnjega svijeta predodžbi. One opisuju nešto od silne izvanjske i nutarnje potresenosti kad Isus Krist bude došao u slavi da dovrši povijest: „*U one dane ... sunce će pomrčati i mjesec neće više svijetljeti a zvijezde će s neba padati i sile će se nebeske poljuljati. Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima s velikom moći i slavom*“ (Mk 13,24-26).

Za svakoga čovjeka dogodit će se Kristov ponovni dolazak posve osobno u njegovoj smrti. Tu će čovjek biti „*potresno*“ uzet u novu stvarnost. Za njega će *sunce* i *mjesec*, koji u mijeni dana i noći naznačuju vrijeme, *pasti s neba*. Time će vrijeme za njega ići kraju.

Pred njim će stajati Isus Krist, i to u Svojoj sjajnoj slavi. Tada će svi ljudi morati prepoznati i priznati njegovu jedinstvenu vlast i dostojanstvo. Za vjernike i za sve koji su čista srca tražili istinu, bit će to velika radost!

suditi žive i mrtve

Uzdignućem Isusa Krista s desne Bogu bit će Isusu Kristu naređeno da izvrši sud i time dovrši Božje kraljevstvo u svim dimenzijama.

Suditi znači prije svega ponovno uspostaviti pravednost. Stoga je Božji sud izraz naše nade: *„Na stazi tvojih sudova željno te, Gospodine, čekamo ... Jer kad se na zemlji pojave tvoji sudovi, uče se pravdi stanovnici kruga zemaljskoga“* (Iz 26,8-9). Suditi znači: svi će doći na svoje pravo. Od diktatora odbačeni, progonjeni, zlostavljani, oni s kojima se nepravedno postupalo, prevareni, pobačena djeca itd. ... Gdje god su ljudi bili žrtve grijeha drugih zauvijek će dobiti svoje pravo i svoje vječno, nerazorivo dostojanstvo.

Ovaj sud kod svih ljudi dobre volje stvara radost! *„Nek' se vesele i kliču narodi, jer sudiš pucima pravedno i narode vodiš na zemlji“* (Ps 67,5).

Božji sud u njegovoj univerzalnoj dimenziji odnosit će se ponajprije na đavla po kojemu je sva nesreća došla u svijet. Sud znači: Vrijeme zla je konačno i zauvijek prošlo. Zlu je oduzeta svaka vlast. Đavao će, kao što govori Otkrivenje, sa svima koji mu pripadaju, biti bačen u ognjeno jezero.

Zatim će se Božji sud okrenuti protiv svega što je po đavlu u stvorenju razoreno, protiv grijeha i smrti. Pavao piše: *„Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrijepljena smrt“* (1 Kor 15,26). Sada otkupljujuća ljubav Isusova križa započinje obuhvaćati sve i svakoga. Sud znači da će Bog nanovo popraviti sve što je ranjeno đavlom, grijehom i smrću.

Sud nad ljudima

Sud se zatim odnosi na svakoga čovjeka osobno. Svaki će čovjek u konačnici biti suđen prema vlastitoj savjesti. Savjest je posljednja instanca odgovornosti koju svatko u sebi nosi i koju ne može delegirati: „U dubini savjesti čovjek otkriva zakon koji on sam sebi ne daje, ali kojemu se mora pokoravati i čiji glas – pozivajući ga da ljubi i čini dobro, a izbjegava zlo – kad zatreba, odzvanja u ušima srca: ovo čini, ono izbjegavaj. Čovjek naime ima u svome srcu od Boga upisani zakon: samo je njegovo dostojanstvo u pokoravanju tomu zakonu i po njemu će on biti suđen“ (GS 16). John Henry Newman (1801.-1890.) govori: „Savjest je u nama upravitelj Isusa Krista, monarh u njegovoj sigurnosti, prorok u njegovim opomenama, svećenik u njegovu blagoslivljanju i proklinjanju.“

U našim svakodnevnim manjim i većim situacijama odlučivanja možemo nutarnji „glas“ savjesti slijediti ili ne slijediti. Možemo se odlučiti za Boga i njegov put ili se pobuniti protiv Boga, izdići se za sudca nad njim i njegovu riječ (Sveto pismo, učiteljstvo Crkve) potisnuti ustranu. Katkada nas savjest ometa u našim namjerama i planovima i mi ju možemo malo-pomalo uštkati. Momu ocu reče poznati varalica: „Moja savjest je još potpuno nova. Još ju nikada nisam uporabio.“

Kad Isus Krist dođe u Svojoj sjajnoj slavi, tada će „*iznijeti na vidjelo što je sakriveno u tami i razotkriti nakane srdaca*“ (1 Kor 4,5a). U njegovu ćemo svjetlu vidjeti otkriven čitav svoj život, a time i sve naše odluke savjesti.

Tada ćemo vidjeti svu ljubav i milost koju nam je Bog darovao. Prepoznat ćemo sve mogućnosti za spasenje koje nam je on ponudio i za kojima smo posegnuli. Isus Krist će vidjeti naša dobra djela i hvaleći ih priznati. „*I tada će svatko primiti pohvalu od Boga*“ (1 Kor 4,5b). On će hvaleći na svjetlo iznijeti sve skriveno dobro.

Ali vidjet ćemo i to gdje smo Božju ljubav odbili, gdje smo u mislima, riječima i djelima surađivali sa zlom, kukavičlukom i lažju. Očitovat će se i sve negativne posljedice koje su nastale zbog našega čvrstog prijanjanja uz grijeh, i našega odbijanja da Božjim putem

spasenja idemo potpuno odlučno, za nas i za naše bližnje.

Sud će očitovati pravu realnost zemaljskoga života i one ljude koji se još uvijek nisu konačno odlučili, dovesti do konačne odluke.

Dvostruki ishod

Premda Bog hoće spasenje svih ljudi (usp. 1 Tim 2,3), on će životnu čovjekovu odluku uzeti radikalno ozbiljno. Tako prema svjedočanstvu Pisma postoje dvije potpuno različite posljedice suda: „*Kad Sin Čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva*“ ... *Tada će kralj reći onima sebi zdesna: 'Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!*' *Zatim će reći i onima slijeva: 'Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, pripravljen đavlu i anđelima njegovim!'*“ (Mt 25,3-34.41).

Drastično pokazuje ova prispodoba neopozivo i konačno rastavljanje. Bog pritom ne prestaje ljubiti čovjeka. Čvrsto prijanjanje čovjeka uz grijeh, uz odbijanje Božje ljubavi je ono što dovodi do pakla. Obratno, Da Božjoj ljubavi, Da Božjim uputama vodi do vječnoga blaženstva u nebu.

Činiti ispravnim

Prema tekstovima Pisma sud za vjernike postaje specijalnim iskustvom opravdanja i spasenja. Jer za one ljude koji su svoj život usmjeravali prema Božjoj riječi i povjeravali ga njegovu otkupljenju, nema više konačne osude: „*Nikakve dakle sada osude onima koji su u Kristu Isusu*“ (Rim 8,1).

Gdje su ljudi u Isusu Kristu, gdje je kod čovjeka prisutno obraćenje i priznanje grijeha, tu sud znači uspravljanje. Posebno iskustvo ovoga oslobađajućeg „suda“ događa se za vjernika u sakramentu pokore. Što se iskreno i s kajanjem, to znači s voljom za obraćenjem ispovjedilo, zauvijek tone u moru Božjega milosrđa.

Sud može i za vjernika imati jedan bolan vidik. Jer u Božjemu

svjetlu i u istini njegove savjesti biva čovjeku do u posljednju facetu njegova života potpuno jasno što je u njegovu životu još uvijek potrebno obraćenja, čišćenja i popravka. Ovo se čišćenje događa u ognju ljubavi Božje. Čistilište, purgatorium, je taj bolni vidik suda koji nas vodi u puninu otkupljenja.

Suditi znači nešto opet *činiti ispravno*. Ima trenutaka u životu koje se vlastitom snagom, unatoč svoj dobroj volji, više ne može učiniti dobrim, jer je prekasno ili jer za to nedostaju mogućnosti. Tu nam božanski Kristov sud daje nadu da će on učiniti ispravnim sve što više nije bilo moguće učiniti ispravnim.

Upravo tako će dobri Bog suditi sve što je skriveno. Uspravit će onoga koji je ponižen. I ponovno uspraviti onoga koji je sama sebe ponizio. Sud čini promjenu i popravak vlastitoga srca, svih odnosa i čitavoga stvorenja. Ovo se događa infuzijom njegove ljubavi. Takav sud sve koji imaju dobro srce ispunja zahvalnošću, radošću i klicanjem.

Posljednji sud: Dovođenje Božjega kraljevstva

Povijest ide prema jednome događaju u kojemu će ponovni Isusov dolazak biti za sve očit i učinkovit, prema sudu svijeta u posljednji dan. Ovaj sud vodi do dovršenja Božjega kraljevstva. Vrijeme ovoga zemaljskog svijeta je tada ispunjeno. Stvorenje dolazi do svoga konačnog cilja. Tada će radost, ljubav, mir, istina, sreća ... vladati za svu vječnost. Veliko vjerovanje jasno ovo dopunja: *I njegovu kraljevstvu neće biti kraja ... „Tada će se i on sam, Sin, podložiti Onomu koji je njemu sve podložio da Bog bude sve u svemu“* (1 Kor 15,25-28).

Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih,

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na petome susretu tečaja o vjeri: *Credo – vjeru Crkve upoznati i ispovijedati*, danas na temu *Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih*,

Vjerujem u Duha Svetoga

Koncil u Carigradu je 381. godine kod spominjanja Duha Svetoga dodao još četiri tumačeća izričaja, koja danas ispovijedamo u Velikome vjerovanju: *Vjerujem ... u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca, koji izlazi od Oca i Sina, koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi, koji je govorio po prorocima.*

Prvo, Duha Svetoga se označuje kao *Gospodina*, čime se kaže da je Duh Sveti Bog.

Drugo, Duh Sveti je *onaj koji oživljuje (Životvorac)*. Njegova je bit obnoviti, učiniti životnim.

Treće, na više se načina opisuje jedinstvo Duha s Ocem i Sinom. On proizlazi iz obojice i njemu se zajedno s njima klanja kao Bogu i slavi kao Boga.

I četvrto, spominje se njegovo govorenje po prorocima. Proroci su bili Duhom obdareni muževi i žene preko kojih je Bog narodu Izraelu davao svoja obećanja, ali mu i predbacivao prijestupe. Duh Sveti govori i danas preko muževa i žena koji posreduju Božju poruku.

Duh Stvoritelj

Duh Sveti je Bog koji djeluje prema van. Gdje god se događa božansko stvaranje, obnova i preobrazba, na djelu je Duh. Već na prvim stranicama govori Sveto pismo o tome da je Duh životodajna snaga stvaranja: „*U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i Duh Božji lebdio je nad vodama*“ (Post 1,1-2). Kao što kokoš lebdi nad svojim jajima dok se pilići ne izlegu, tako je Božji Duh lebdio nad kaosom. On je izdjelovao život stvorenja i u njemu Božji poredak.

Početak novoga stvaranja u učovječenju Boga u Isusu iz Nazareta isto je tako izdjelovao Duh Božji: Anđeo Gabriel reče Mariji: „*Duh Sveti sići će na te i Sila Svevišnjega će te osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto i zvat će se Sin Božji*“ (Lk 1,35).

Nutarnja preobrazba

Duh Sveti je radost, sreća, klicanje u Bogu. Duh Sveti je taj koji nam dariva radost u Bogu i Njegovim uputama. On nas iznutra privlači k Bogu. Pokazuje nam sreću i fascinantnu ljepotu Boga. Duh Sveti nas uvodi u tajnu Boga. Daje nam iskusiti Božju ljubav.

Po Duhu Svetome dobivamo u Isusu Kristu novi identitet: „*Ta ne primiste duha robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: 'Abba! Oče!'* Sam Isus susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja; ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji“ (Rim 8,15-17). Poznajete li svoje dostojanstvo, svoju nerazorivu vrijednost? Vi ste Božji sinovi i kćeri i baštinit ćete sve bogatstvo Božje! Jednostavno silno i čudesno!

Kad se Duha označuje kao svetoga, u tome se pokazuje njegovo djelovanje. On hoće svakoga čovjeka dovesti do jedinstvene

svetosti, prihvaćajući osobnost svakoga čovjeka, oplemenjujući je i čineći savršenom. Kako?

U krštenju u naše srce dolazi posvećujuća milost Božja, a s njom i Božja ljubav, kao što piše Pavao: „*Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan*“ (Rim 5,5). Ova Božja ljubav djeluje u nutrini i započinje čovjeka preoblikovati u Krista. „*Svi mi, koji otkrivenim licem odrazujemo slavu Gospodnju, po Duhu se Gospodnjem preobražavamo u istu sliku – iz slave u slavu*“ (2 Kor 3,18). I: Po Isusu Kristu bivamo „*ugrađeni u prebivalište Božje u Duhu*“ (Ef 2,22).

Ova preobrazba napreduje rastom takozvanih sedam darova Duha Svetoga u nama. Ove darove koje je primio Isus za svoje mesijansko poslanje (usp. Iz 11,1-2), mi primamo u krštenju: Dar straha Božjega, dar djetinjega povjerenja (pobožnost), dar božanske mudrosti, dar znanja (razuma), dar spoznanja (znanosti), dar savjeta i dar jakosti.

Na tri mjesta (Ef 1,14; 2 Kor 1,22 i 2 Kor 5,5) govori Pavao o tome da već sada kao prvu isplatu naše baštine, primamo Duha: prvi „*zalog naše baštine*“ (Ef 1,14) pokazuje se konkretno u ovoj nutarnjoj preobrazbi. Postaje iskusiv u plodovima Duha. Po njima u nama raste Isusovo bivstvovanje, radost, ljubav, sreća. „*Plod Duha ... je ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost*“ (Gal 5,22-23a). Tako već sada iskusujemo dašak neba.

Djelovanje prema van

Duh Sveti hoće i preko nas djelovati prema van u svijet. Duh Sveti nas osposobljuje da kao Isusovi svjedoci živimo u svijetu i danas sudjelujemo na izgradnji Crkve.

U vezi s time postoje različiti darovi i karizme, kao što piše Pavao: *A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu*

prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće“ (1 Kor 12,7-11). Duh Sveti nas svojim darovima osposobljuje za takvo činjenje o kojemu drugi govore: „Tomu se od tebe ne bih nadao!“

Sažimajući možemo reći: Duh Sveti je Bog koji nam se priopćuje i uvlači nas u život Presvetoga Trojstva. On širi vez ljubavi između Oca i Sina na sve koji se daju uključiti. Tako u Duhu bivamo uzeti u prisni zagrljaj između Isusa i Oca, u zagrljaj koji nikada neće prestati.

svetu Crkvu katoličku

Izričaji koji sada u Vjeronanju slijede razlažu rečenicu *Vjerujem u Duha Svetoga* i pokazuju kako Duh Sveti djeluje u povijesti. Crkva je nastala na Duhove kad je Otac oblikovao novo Kristovo Tijelo koje se sastoji od ljudi koji se potpuno otvaraju Duhu Svetomu. Po ovome novom Tijelu može sada Isus Krist kao uzdignuti Gospodin, nastaviti Svoje poslanje sve do kraja vremena. Crkva je tako Isus, koji u Duhu Svetome živi i djeluje dalje.

Na to upućuje Drugi vatikanski koncil: *„Crkva je u Kristu na neki način sakrament, odnosno znak i sredstvo najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda ...“* (LG 1).

Kao što jedna osoba radi s oruđem u ruci, tko treba i Krist s Crkvom kao svojim oruđem moći danas nastaviti svoje poslanje. Isus hoće ljude po Crkvi dovesti k nebeskomu Ocu i sjediniti ljude međusobno. Da bi Crkva mogla živjeti svoj poziv, *„Krist je na svoje učenike poslao svoga Duha oživljavatelja te je po njemu ustanovio svoje Tijelo, koje je Crkva, kao sveopći sakrament spasenja“* (LG 48). Samo Božjim Duhom može Crkva biti sakrament spasenja za čitav svijet.

Sveta Crkva

Kad Credo naziva Crkvu *svetom*, onda to nije zbog toga što se ona sastoji iz samih super-ljudi i jer u njoj nema ništa grješnoga. Izričaj da je Crkva sveta upućuje na to da Crkva svoj izvor ima konačno u Isusu Kristu i u Bogu. Jedino je Bog svet i sve što od njega dolazi, što njemu pripada, što je od njega izabrano i s njime povezano.

Crkva je sveta po Duhu Svetome, po riječi Evanđelja koje joj je povjereno, po sakramentima koji se u njoj dijele, po milosnim darovima i karizmama. Crkva je sveta po ljudima koji se daju posvetiti. To pokazuje naša zadaća: „*Kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi sveti budite u svemu življenju*“ (1 Pt 1,15). Tako je u odijelu Crkve Gospodinova svetost trajno prisutna među ljudima.

Katolička Crkva

Ovdje najprije želim upozoriti na mogući nesporazum: Pitamo li koga: Jesi li katolik? Tada najčešće mislimo na rimokatolika. Ali ovdje u CREDU katolički ne znači rimokatolički, jer u vrijeme nastajanja Creda još nije bilo različitih Crkava i konfesija. Pod katolički ovdje se misli na sve krštene. Katolički doslovce znači: *sveopći, sveobuhvatan, sve uključujući, cjelovit i potpun*.

Crkva je katolička, prvo jer je široka, uključuje sve koji nasljeđuju Isusa Krista. Širina i velika različitost katoličke Crkve pokazuju se u tome da u ovoj Crkvi svi socijalni i kulturni slojevi kroz sva vremena imaju mjesta. Katoličko razmišljanje je toliko sveobuhvatno da ono uključuje čitav svijet, čitavo čovječanstvo s njihovim problemima.

Drugo, Crkva je *katolička* jer je u njoj Isus Krist, i darovao joj je svu puninu. Sve što Krist ima, darovao je Svojoj zaručnici Crkvi. Crkva navješta i čuva cjelovitu, pravu i istinsku vjeru.

I premda naša Crkva sebe shvaća Crkvom u kojoj je ostvarena sva punina Isusa Krista (usp. LG 10), sva punina pokazuje se u životu i u karizmama mnogih Crkava. Tako piše svećenik Daniel Ange: „Ja mogu toliko puno primiti ... od protestanata: njihovu ljubav prema

Riječi i smisao za socijalnu angažiranost; od evangelika: njihovu energiju za evangelizaciju i njihovo odbijanje svakoga kompromisa s poganima u okruženju; od pravoslavnih: njihovu monašku duhovnost, njihovu ljubav prema tradiciji i sjaj njihove božanske liturgije; od katolika: vjernost Petru, Euharistiju u svakodnevici“ (Daniel Ange, Crkva moja radost, str. 99 i dalje).

Kad vidimo što Duh Sveti veličanstvenoga i milosnoga čini i izvan naše Crkve, tada se tomu smijemo radovati i za to Bogu zahvaljivati. To su naša braća i sestre preko kojih Bog djeluje. Mi pripadamo skupa velikoj sveopćoj Crkvi koju Credo naziva *katolička Crkva*.

Treće, *katolički* za Crkvu znači da ona živi misionarsku dimenziju. Crkva je „katolička jer je od Krista poslana čitavom ljudskom rodu“ (usp. Mt 28,29) (KKC 381). Ona hoće svim ljudima i svim kulturama ponuditi mogućnost da upoznaju Isusa Krista, spasenje svijeta.

općinstvo svetih

Izraz *općinstvo svetih* izvorno znači zajedništvo *na svetome*, na sakramentima Crkve, na Božjoj riječi, na milosnim darovima koji daruju vječno spasenje i stvaraju jedinstvo. Iz iskustva Crkve je ovo izvorno prije svega slavljenje Euharistije: „*Kruh koji lomimo nije li zajedništvo tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; ta svi smo dionici jednoga kruha*“ (1 Kor 10,16b-17).

Ovo *općinstvo svetih* utemeljeno je krštenjem. Pavao piše: „*Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni*“ (1 Kor 12,13). Povezujući element je Duh Sveti. Po Duhu Svetom je svim udovima Kristova Tijela moguća Duhom izdjelovana, duhovna povezanost.

Tradicionalna katolička teologija podijelila je pripadanje Kristovu Tijelu, *općinstvu svetih*, na tri područja. Vjernike koji su još na zemlji, naziva *putujuća Crkva*. To smo mi. Mi živimo usred razračunavanja, borbi i trpljenja ovoga svijeta. Mi jedni druge hrabrimo i podupiremo.

Svi otkupljeni u nebu, takozvani sveti, tvore *slavnu Crkvu*. Kad štujemo svece, mi proslavljamo Boga. Veličamo time Božju veličinu i njegovo djelovanje u i po ovim svetima. I – sveti se u nebu pred Bogom zauzimaju za nas.

Ljudi u stanju čišćenja (zvano i čistilište) pripadaju *vapijućoj Crkvi*. Povezanost s njima pokazuje se u molitvi za pokojne. Mi molimo da otkupljenje Isusa Krista posve očisti i posveti život pokojnika.

Povezanost s čitavim Kristovim Tijelom najljepše do izražaja dolazi u euharistijskome slavlju, kad jedni za druge molimo, da se u molitvi sjećamo pokojnika i s otkupljenima, svetima slavimo Boga.

Pozvani sveci

Krštenjem na ime Trojedinoga Boga čovjek biva uzet u općinstvo svetih. Svetost dolazi od Boga. Pavao u svojim poslanicama naziva

sve koji vjeruju u Krista i u Njega su kršteni“, *pozvani sveci*“ (1 Kor 1,2; Rim 1,7; 2 Kor 1,1). Ovo dostojanstvo odlikuje nas kršćane. Istodobno je ovo i zahtjev kojega treba živjeti životom. Kao kršćanin treba živjeti onako kako je u skladu sa svetošću koju nam je Bog darovao na krštenju. Putokazi su za to Blaženstva (Mt 5,3-11), koja se uvijek navješćuju kao Evanđelje svetkovine svih svetih.

Pri žarku suncu šeće dječak sa svojom majkom pokraj crkve. Gleda prozor i kaže: „Mama, pogledaj kako su ovi prozori prljavi!“ Majka nato pođe s dječakom u crkvu. Zadivljen ostane on stajati pred prozorom koji sjaji u šarenim bojama. On pita majku: „Tko je to na prozoru koji tako lijepo sjaji?“ Mama kaže: „Sveti Franjo!“ Nekoliko tjedana kasnije pita vjeroučiteljica: „Tko od vas zna što je svetac?“ Dječak podigne ruku i kaže: „Svetac je čovjek kroz kojega sjaji sunce.“

Sunce može samo u obojenu prozoru sjati u tako šarenim bojama. Upravo tako sjaji Isus Krist u bojama Njegove svetosti na različite načine u našem svijetu. On će to činiti kroz svu vječnost, *„pravednici će u kraljevstvu Oca svoga sjati kao sunce“* (Mt 13,43a). Sveci su stoga često prikazani s aureolom. To slikovito pokazuje da svetac svojim očima i svojom biti zrači Boga. Stoga takvi ljudi djeluju privlačno na druge, jer se u ovim ljudima susreću s Bogom.

Oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, i život vječni. Amen.

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na šestome i posljednjem susretu tečaja o vjeri: *Credo – Vjeru upoznati i ispovijedati*, danas na temu *oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, i život vječni. Amen.*

Oproštenje grijeha

Dok se u Apostolskome vjerovanju o *oproštenju grijeha* govori općenito, Veliko vjerovanje pokazuje gdje se i kako oproštenje prije svega događa: *Ispovijedam jedno krštenje za oproštenje grijeha.*

Na Duhove govori Petar ljudima, koji su u srcu dirnuti njegovom propovijedu i pitaju što im je sada činiti: „*Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista za oproštenje grijeha ...*“ (dj 2,38). Prvo i najvažnije oproštenje grijeha događa se u krštenju (usp. i 1 Kor 6,11; Ef 1,7; Kol 1,14). Ono načelno izuzima čovjeka iz struktura krivnje i grijeha svijeta i otpušta ranije počinjene grijehove. Kako to treba shvatiti?

Krštenje za oproštenje grijeha

Svakoga jutra, kad u novinama čitamo o nevolji i bijedi ili u vijestima slušamo o boli i nepravdi, nanovo iskusujemo da ne živimo u zdravome svijetu. Činjenica zla u svijetu prati čovječanstvo od samoga početka. Ali ne samo u svijetu oko nas, nego i u samima sebi otkrivamo puno toga što nam zadaje muku: strahovi, požuda, zlo ... Kako dolazi do svega toga?

Na početku Staroga zavjeta opisuju pripovijesti o raji i padu u grijeh situaciju u kojoj se nalaze svi ljudi. Prva slika, raj, kako je Bog čovjeka i stvorenje izvorno zamislio. U središtu je Bog. Ljudi žive polazeći od Boga, kao što mjesec svoje svjetlo dobiva od sunca.

Posljedica je dubok sklad s Bogom, s bližnjima, sa stvorenjem i sa samim sovom.

Druga biblijska slika, pad u grijeh, pokazuje da je u ove zdrave odnose došla pometnja. U slici zmiije ljudima prilazi đavao i sije nepovjerenje prema ljubavi Božjoj. Kao posljedica toga dolazi do pada u grijeh: čovjek se postavlja iznad Božjega poretka, potiskuje svoga Stvoritelja iz središta svoga života i sama sebe postavlja na njegovo mjesto.

Po ovome koraku neposlušnosti dolazi razorna pometnja u čovjeka, u njegov odnos prema Bogu, prema bližnjima i u čitavo stvorenje. Širi se moć zla; počinju „vladati“ strah, sebičnost i grijeh. Otada Bog više ne vlada neograničeno u Svome stvorenju, budući da je ono potpalo pod vlast Zloga. Stoga naziva Isus đavla više puta „*gospodarom svijeta*“ (usp. Iv 12,31; 14,30; 16,11).

Odlučujući obrat do spasenja dolazi preko Božjega kraljevstva koje navješta Isus, kraljevstvo Boga kojemu On svojom poslušnošću do smrti na križu pomaže probiti se, a što je neopozivo postigao svojim uskrsnućem. Ono što je Isus za nas izvršio, dariva nam se na krštenju. Jer ovdje se Isus povezuje s nama i uzima nas u svoje kraljevstvo. Da bi Božje kraljevstvo postalo u nama djelotvorno, potreban je s naše strane dvostruki korak obraćenja: Prvo odluka da se odvojimo od neposlušnosti prema Bogu. Na to krštenik kod podjeljivanja krštenja govori: *Odričem se.*

Drugi korak obraćenja sastoji se u odluci da prihvati Božju „vlast“, to znači da Bogu dadne vodstvo nad životom, njemu se povjeri i otvori njegovim naputcima. Za to je krštenik sišao u vodu i tri puta rekao: *Vjerujem.*

Snaga otkupljenja Isusa Krista, koja krštenika oslobađa od svake krivnje i svega što je protivno Bogu čega se on oslobodio, postaje trostrukim uranjanjem u vodu djelotvorna i čini ga jednim s Isusom. Tko je tako prihvatio Isusa Krista kao svoga Gospodina (usp. Kol 2,6) i po savezu krštenja postao jedno s njim, pripada mu sada zauvijek.

Sakrament pokore

Prvo kršćanstvo živjelo je u uvjerenju da svjesni put obraćenja koji se dogodio na krštenju, donosi sa sobom temeljnu i trajnu promjenu života. Polazilo se odatle da čovjek poslije krštenja više nije teško griješio. Ali to nije bio slučaj. Neki su se odrekli vjere iz straha pred progonstvom i mučeništvom ili upali u druge teške grijeha. Što sada? Je li moguće drugo ili čak višestruko oprostjenje?

Kao odgovor na to nastala je javna pokora s oproštenjem u sakramentu pokore na kraju. Biskup kao voditelj zajednice naredio je najprije na obraćenje spremnu grješniku, nakon što je ovaj javno priznao svoje grijeha, strogu pokoru. Nakon što je vrijeme pokore isteklo, pokornik je, najčešće na Veliki četvrtak u Velikome tjednu, od biskupa bio ponovno uzet u puno zajedništvo s Crkvom.

Od 6. i 7. stoljeća razvijala se iz života samostana nova praksa pokore, ispovijed na uho. Do danas je ovo uobičajen oblik sakramenta. Sakrament pokore ne služi više samo otpuštenju teških grijeha, nego postaje sakramentom pomoći na putu posvećenja, jer sada se s velikima i mali promašaji i grijesi, a time i vlastiti život, imaju svjesno u vidu. Crkva danas svim vjernicima preporučuje bar jednom godišnje, posebno u korizmi kao pripravu na primanje Euharistije na Uskrs, primiti ovaj sakrament.

U sakramentu pokore oslobađa nas Isus najdjelotvornije iz vlasti zla i jača nas za put novoga početka. Tu se događa što ni jedan čovjek ne može jamčiti drugomu čovjeku: sigurnost oprostjenja. U riječi svećenika: Ja te odrješujem ... oslobađa me Isus Krist zauvijek. Bog svojim oproštenjem stvara nove stvarnosti. Možemo slobodno ustati i započeti iznova!

Ljudi su mi vrlo često govorili da ih teret grijeha, premda su ih ispovijedili, još uvijek muči, i da su stoga nesigurni je li im Bog stvarno oprostio. Ali Bog im jest neopozivo oprostio, premda rane i posljedice grijeha, kao primjerice povrijeđeni i razoreni odnosi još uvijek nisu (potpuno) ozdravili. Korisno je takve dvojbe i optužbe smjesta i odlučno odbiti i Bogu zahvaliti za to što je oprostio i što će sve opet učiniti dobrim!

Biblija i Crkva poznaju različite oblike pokore, obraćenja i oprostjenja grijeha, kao primjerice post, davanje milostinje, nastojanje oko pomirenja, briga za bližnjega, suslavljenje Euharistije, čitanje Svetoga pisma, moljenje Očenaša. Ali da bi nam Bog mogao oprostiti, potrebna je uvijek iznova naša spoznaja, kajanje i obraćenje. To sadrži uvijek odluku htjeti se rastati od svakoga zla i nanovo otvoriti Bogu i njegovim naputcima. Ovaj nutarnji korak obraćenja upravo je u skladu s onime što je u krštenju odraslih tada krštenik bio učinio. Tako je krštenje za oprostjenje grijeha postalo temeljnim modelom svakoga sljedećega Božjeg oprostjenja.

Uskrsnuće tijela

Crkva moli u Predslovlju svete mise za pokojne: „Dok tugujemo zbog neizbježne smrti, tješi nas obećanje buduće besmrtnosti. Jer tvojim se vjernima život mijenja a ne oduzima, i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.“ Kako to treba razumjeti?

U *krštenju za oprostjenje grijeha* imamo dijela na životu Isusa Krista, a time i na njegovu uskrsnuću. Kod *uskrsnuća mrtvih* radi se o očitovanju i dovršenju novoga koje nam je u krštenju darovano.

Pogledajmo na Isusa: Isus je uskrsnuo, i to kao cjelovit čovjek, i sa svojim tijelom. Kod susreta s Uskrsnulim mogle su se vidjeti njegove rane. Toma je mogao svojim prstima dodirnuti Isusove rane i svoju ruku staviti u Isusov bok (usp. Iv 20,27). Isus je sa svime što je svojim tijelom činio i na svome tijelo pretrpio, dakle s čitavom svojom životnom poviješću, ušao u novi, nerazorivi i vječni život.

Što vrijedi za Isusa, vrijedi po našem sjedinjenju s Isusom na odgovarajući način i za nas. Pavao piše: „*Naša je domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista: snagom kojom ima moć sve sebi podložiti on će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svomu slavnomu ...*“ (Fil 3,20-21). Naše tijelo će se preobraziti u lik njegova proslavljenog tijela.

Što se podrazumijeva pod tijelom? Mi živimo sa i u našem tijelu. Pomoću našega tijela stupamo u kontakt s izvanjskim svijetom. Tijelo je ono koje nam omogućuje govorenje, gledanje, slušanje i pipanje. Tijelo je organ odnosa prema svijetu.

Istodobno iskusujemo svojim tijelom i granice. Mi smo dijelom dobrotno nesposobni da svoju nutrinu svojim tijelom, to znači riječima i gestama potpuno izrazimo. Kad smo bolesni i trpimo boli, kad nam tijelo ostari i postane oronulo, kad smo potišteni ili zahvaćeni emocijama, tada tijelo doživljavamo dobrim dijelom i kao zatvor. Osim toga mi ljudi smo tjelesnim, duševnim i psihičkim zaprekama, povrjedama i obilježnostima u mnogočemu skućeni i blokirani.

Pavao piše: „*Sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno*“ (1 Kor 15,44). Postoji dakle tijelo koje je *raspadljivo*, zemaljsko tijelo, i postoji tijelo koje je *neraspadljivo*, duhovno tijelo. To znači: Duh Sveti stvara u uskrsnuću novo, ne više materijalno tijelo, tijelo uskrsnuća koje je potpuno u skladu s osobnim ćovjekovim bićem. Ovo novo tijelo uskrsnuća nema više nikakvih ogranićenja.

Kad sam prvi put govorio o ovoj temi, bio je prisutan i otac sa svojim teško prikraćenim sinom. Tada sam mogao ovomu ocu dati obećanje da će njegov sin jednom zauvijek imati krasno tijelo bez ikakvih prikraćenosti. Svi ćemo imati tijelo koje si želimo i zbog kojega ćemo biti uvijek presretni. Ovo tijelo će biti još puno ljepše nego što je bilo ovo naše zemaljsko. Tako će to biti za svu vječnost. Jednostavno ćudeno!

i život vjećni

Vjećni život, a time i vječnost sebi ne možemo zamisliti, budući da mi kao povijesna bića možemo razmišljati samo povijesno. Život vjećni znaći život u neprestanome Sada. U Velikome vjerovanju molimo na ovome mjestu: *I život budućega vijeka*. Prema ćemu idemo? Kako izgleda budući život? Što će biti zauvijek?

Pavao piše: „*Što oko ne vidje, i uho ne ću, i u srce ćovjeće ne*

uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube“ (1 Kor 2,9). Bog nam je vječnim životom pripremio nešto nevjerovatno lijepo. Naši najljepši trenutci sreće ovdje na zemlji, naši najispunjeniji trenutci samo su mali predokus onoga što nas očekuje.

Isus obećaje ljudima koji u njega vjeruju: *vječni život: „Ja im dajem život vječni te neće propasti nikada i nitko ih neće ugrabiti iz moje ruke“ (Iv 10,28). Isus je kratko prije svoje smrti rekao: „A ovo je život vječni: da upoznaju tebe jedinoga istinskog Boga, i koga si poslao – Isusa Krista“ (Iv 17,3). Vječni život se sastoji u „spoznaji“. Spoznaja je najprije povezana s gledanjem. Gledati i biti pogledan nama ljudima su važni. Rado gledamo u lice koje nas pogleda puno ljubavi, ljepote i dobrote.*

Budući da smo kao Božja slika i prilika stvoreni usmjereni na Boga, naša najdublja čežnja i naša najveća sreća sastoji se u tome da gledamo lice Božje. Tako je Mojsije molio Gospodina: *„Pokaži mi svoju slavu!“ (Izl 33,18). A Bog mu odgovori: „Moga lica ne možeš vidjeti, jer ne može čovjek mene vidjeti i na životu ostati“ (Izl 33,20). To znači: Bog je toliko lijep toliko veličanstven i pun svjetla da bismo, zaslijepljeni njegovom moću, u momentu pali mrtvi ako bi nam se sada pokazao onakvim kakav uistinu jest. Zato se s njim sada susrećemo skriveno u znakovima. Tek s novim osjetilima uskrsnuloga tijela moći ćemo ga gledati. Tada ćemo biti opijeni, zaneseni, potpuno očarani Božjom ljepotom!*

Poznati Boga znači još više: U Knjizi Postanka čitamo: *„Adam pozna Evu, svoju ženu; ona zatrudnje i rodi Kaina“ (Post 4,1). Poznati znači u ljubavi se jedno drugomu darovati. Ivanovo Otkrivenje govori u vezi s ovim o svadbi Jaganjčevoj, o svadbi Isusa Krista sa svojom zaručnicom, Crkvom, s nama ljudima: „Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegova“ (Otk 19,7).*

Ova svadba sadrži kao prvo ljubeću međusobnu povezanost. Tako ćemo u nebu biti u ljubećemu zajedništvu povezani s našim dragima, sa svetima, sa svim ljudima ali i sa svim anđelima. Svi će

naši odnosi potpuno ozdraviti. Mi se divimo i slavimo Božje milosrđe na svim ljudima i radujemo se sreći svih drugih. Mi ćemo sa svim stvorenjima u Bogu biti jedna sretna, savršena zajednica: nebeska Crkva, Žena Jaganjčeva.

Istodobno ćemo povezni s Isusom Kristom biti uzeti u život, u vječnu ljubav Trojstva. Bit ćemo uzeti u vječni zanos ljubavi Trojstva, u sve veću svečanost bez kraja. Nebo je stanje potpunoga blaženstva, čudesne razmjene života i ljubavi s Trojedinim Bogom i zajednicom ljudi međusobno. To će biti nevjerojatna slava, vječno klicanje, nezamisliva svečanost bez kraja.

Amen

Dolazimo do posljednje riječi Creda, do *Amen*. Apostolsko vjerovanje započinje s *Vjerujem* a završava s *Amen*, s radosnom sigurnošću vjere što će se sve prethodno rečeno ispuniti.

S ovim *Amen* ispovijedamo ponajprije i prije svega da je Bog pouzdan i vjeran. Tako je *Amen* na kraju Vjerovanja veseli *Amen* koji se potpuno naslanja na Isusa Krista. Jer Isus Krist je „konačni *Amen* Očeve ljubavi prema nama“ (KKC 1065).

Ovim *Amen* ispovijedamo nadalje našu vjernopst. Francuski filozof i ateist Jean-Paul Sartre (1905.-1980.) na svojoj samrtnoj postelji pitan od jednoga prijatelja ne vjeruje li ipak u život poslije smrti. Suprotno njegovu ranije iznošenu shvaćanju da smrću sve završava, odgovorio je: „Peut-être“ – možda.

Suprotno ovomu mi svojim *Amen* potvrđujemo: „Da, tako je. To je vjera Crkve i to neka bude i moja vjera! Toga se čvrsto držim. Za to hoću živjeti i umrijeti. Amen. Aleluja!“

Bogoslužje: Slaviti Amen

Naputci

Završno slavlje može se slaviti jednim bogoslužjem i agapama. Svatko će sa sobom donijeti nešto za pojesti i popiti, nešto što će rado drugima darovati.

Jednu od mogućnosti liturgijskoga slavlja donosimo i ovdje. Ona se sastoji u tome da nakon obnove krsnih obećanja s osobnim blagoslovom izgovorimo Credo (Vidi PDF-prilog). Suslavljenici su pozvani donijeti sa sobom svoju krsnu svijeću. Dobro je da za sve koji nemaju svijeću na raspolaganju bude jedna mala svijeća.

Tijek liturgije

Sljedeći prijedlog je jedna od mogućnosti. Mogu se izabrati i drugi tekstovi i obredi.

Čitanje

Čitanje Prve poslanice apostola Pavla Timoteju. *Zahvalan sam Bogu, kojemu onamo od predaka čiste savjesti služim, dok te se neprestano spominjem u svojim molitvama noć i dan. Sjetim se tvojih suza i zaželim vidjeti te da se napunim radosti imajući na pameti neprijetvornu vjeru koja je u tebi - onu vjeru koja je najprije prebivala u tvojoj baki Loidi i tvojoj majci Euniki, a uvjeren sam, i u tebi. Poradi toga podsjećam te: raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku. Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora. Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga (2 Tim 1,3-8). Riječ Gospodnja.*

Evanđelje

Čitanje evanđelja po Mateju. *Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učenike: 'Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?' Oni rekoše: 'Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.'* Kaže im: *'A vi, što vi kažete, tko sam ja?'* Šimun Petar prihvati i reče: *'Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.'* Nato Isus reče njemu: *'Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima'.* Riječ Gospodnja. (Mt 16,13-19).

Propovijed

Dolazimo do posljednje riječi Creda, do *Amen*. Apostolsko vjerovanje započinje s *Vjerujem* a završava s *Amen*, s radosnom sigurnošću vjere što će se sve ranije rečeno ispuniti.

S ovim *Amen* ispovijedamo ponajprije i prije svega da je Bog pouzdan i vjeran. Tako je *Amen* na kraju Vjerovanja veseli *Amen* koji se potpuno naslanja na Isusa Krista. Jer Isus Krist je „konačni *Amen* Očeve ljubavi prema nama“ (KKC 1065).

Ovim *Amen* ispovijedamo nadalje našu vjernost. Francuski filozof i ateist Jean-Paul Sartre (1905.-1980.) na svojoj smrtnoj postelji pitan od jednoga prijatelja ne vjeruje li ipak u život poslije smrti. Suprotno njegovu ranije iznošenu shvaćanju da smrću sve završava, odgovorio je: „Peut-être“ – možda.

Suprotno ovomu mi svojim *Amen* potvrđujemo: „Da, tako je. To je vjera Crkve i to neka bude i moja vjera! Toga se čvrsto držim. Za to hoću živjeti i umrijeti. *Amen*. Aleluja!“

Vjerovati i ispovijedati

Vjerovati i ispovijedati pripadaju skupa. Sasvim unutra je ispovijedanje i pristajanje uz vjeru nošeno radošću evanđelja: Isus govori: „*Ovo vam rekoh da moja radost bude u vama i da vaša*

radost bude potpuna“ (Iv 15,11). Isus nam hoće uvijek iznova dati radost, i to radost u punini. To je radost koju On nosi u srcu, a koju nam dariva Duh Sveti.

Svjedočiti vjeru pred drugima može jedino onaj tko je ispunjen radošću vjere, tko zrači nadom i pouzdanjem. Na ovu radost upućuje i Papa Franjo neumorno u Apostolskoj pobudnici Evangelii gaudium – Radost evanđelja. On započinje: *Radost evanđelja ispunja srce i čitav život svakoga onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i osamljenosti. S Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa“ (EG 1).*

Ova radost može iz nas zračiti ako živimo iz prijateljstva s Isusom, i tako se svaki dan nanovo hranimo Isusovom radošću. Ova radost raste ako smo posve iznutra potpuno sigurni da je evanđelje apsolutno najbolja poruka od svih, i da je ono trajna pouzdana istina.

Papa Franjo u Apostolskoj pobudnici Evangelii gaudium – Radost evanđelja, upućuje na opasnosti koje nam mogu danas ovu radost ugrabiti:¹

Medijska kultura i neki intelektualni krugovi katkada šire nepovjerenje prema poruci Crkve kao i stanovito razočaranje ... Kod mnogih pastoralnih djelatnika, premda mole, javlja se kompleks manje vrijednosti, zbog čega relativiziraju ili prikrivaju svoj kršćanski identitet i svoja uvjerenja (EG 79).

Jedna od najozbiljnijih kušnja koja zatiru žar i guše smjelost jest osjećaj poraza, koji nas pretvara u nezadovoljne i razočarane pesimiste namrgođena lica. Nitko se ne može upustiti u neku bitku ako unaprijed nije potpuno uvjeren u pobjedu (EG 85).

Imamo na raspolaganju blago života i ljubavi koje ne može zavarati i poruku koja ne može zavesti na krivi put ili razočarati ... To je istina koja ne zastarijeva, jer je kadra vinuti se tamo gdje nitko drugi ne može stići. Naša beskrajna žalost može se izliječiti samo

¹ Tekstove koji slijede eventualno kratko objasniti

beskrajnom ljubavlju (265).

Isus – Stijena vjere

Ovo pouzdano blago u konačnici je utemeljeno u osobi. Srce kršćanske vjere leži u spoznaji i u ispovijedanju Isusa Krista, Sina Božjega. Isus je jednom pitao učenike: „*A vi, što vi kažete, tko sam ja?*“ *Šimun Petar odgovori: Ti si Krist, Sin Boga živoga!*“ (Mt 16,15). Ispovijedanje Isusa Krista kao čovjekom postaloga Sina Božjega jest stijena na kojoj stojimo i koja nam daje čvrstinu i sigurnost. Mi znamo: Ova stijena nikada neće propasti!

Ispovijedanje Isusa Krista sadrži još više. Pavao piše: „*Ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, i srcem vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen*“ (Rim 10,9). Isus nije umro na križu i zatim ostao u smrti. On je uskrsnuo i živi. Djeluje sada i danas. I on *jest Gospodin*, koji je za našu spoznaju još skriveni vladar čitavoga svemira. Jedino će on u konačnici biti mjerodavan za sve! Njegovo gospodstvo očitovat će se svima.

Ovu sigurnost vjere nosi i velika zajednica Crkve diljem svijeta. Kad u nedjeljnome bogoslužju govorimo Vjeronanje, osjećamo se kao današnja zajednica povezani s vjernicima čitavoga kršćanstva na svim mjestima i u svim vremenima. Ova velika, diljem svijeta i gotovo 2.000 godina stara povezanost u istome jača vjeru.

Svjedočiti svjetlo – unatoč protivštinama

Zajednica je uvijek bila snaga kršćanstva koja jača. Tko je u Prvoj Crkvi ispovijedanjem krštenja pristupio kršćanskoj zajednici, bio je obdaren intenzivnim novim zajedništvom. Bio je uzet u novu obitelj koja mu je davala zavičaj, potporu i sigurnost. Njegov je život u toj zajednici dobivao budućnost i novi široki obzor. Njegov je život dobivao dubok, nerazoriv smisao. Ali je istodobno morao računati s posljedicama.

Da Credu bio je tada istodobno i Ne klanjanju tada vladajućoj rimskoj vlasti, Ne praksi sebičnih užitaka i Ne magiji i različitim oblicima praznovjerja koje je tada vladalo svijetom. Kao posljedica

toga odbijali su kršćani sudjelovati u bilo kakvim oblicima kulta prema caru i tako bili spremni staviti svoj život na kocku.

I kod nas se šire društveni pritisci i očekivanja. I kod nas je *Da Credo*, kršćanskoj vjeri, u nekih Ne vladajućemu mišljenju i uobičajenoj životnoj praksi. Upravo u ovoj situaciji pozvani smo svjedočiti svjetlo vjere. Tako smo danas pozvani biti svjedocima vjere i uzajamno se u njoj podupirati. Za to nam Isus Krist u svako vrijeme daje snagu Duha Svetoga.

Zato Pavao hrabri svoga učenika Timoteja: *raspiruj milosni dar Božji koji je u tebi po polaganju mojih ruku. Jer nije nam Bog dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora. Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga* (2 Tim 1,6-8). Trebamo sada i uvijek iznova snagu Duha Svetoga koji nam daje radost i odvažnost za svjedočenje.

Obnoviti osobnu iskaznicu

Snaga, radost i odvažnost za svjedočenje vjere rastu kad se sjetimo što nam je sve u vjeri već darovano. Pavao upućuje na to da nam je već darovan novi, vječni zavičaj neba. Mi nismo stanovnici zemlje, nego već imamo novo građansko pravo (usp. Ef 2,19), dobili smo novu putovnicu.

Putovnica ili osobna iskaznica naše je svjetovno obilježje identiteta i prepoznavanja. Svjedoče tko smo i kojemu narodu pripadamo. Ona se izdaje samo na određeno vrijeme od državnih vlasti. Stoga ju se mora povremeno aktualizirati i obnoviti novom fotografijom. Inače gubi svoju valjanost.

Za kršćane je *Credo* od početka bio iskaznica identiteta, prepoznajna karta, obilježje razlikovanja. To se pokazuje prvo u tome što je u prvoj Crkvi Vjeronanje nazvano *symbolum – simbol*. Grčka riječ *symbolon* označavala je polovicu prepolovljena predmeta (primjerice pečata, štapa, table-pločice), koji je služio kao znak prepoznavanja, primjerice za članice ugovora. Svaka bi članica dobila jednu polovicu. Kad se dva dijela međusobno sastave i jedan uz

drugi pristaje, bio je potvrđen identitet nositelja.

Za vrijeme moga teološkoga studija čuo sam da je ovo bilo posve praktično i u prvim stoljećima. Kršćani su u rimskome carstvu bili nedopuštena religija i zato se nisu smjeli sastajati da bi slavili svoju vjeru. Samo u podzemlju, tajno, mogli su se sastati da slave Euharistiju i održe svoje skupove. Stoga su vrata bila zatvorena.

Ako bi sada tko pokucao na vrata, odlučujuće pitanje bilo je: Je li ovaj kršćanin ili nije? Da bi se ispitalo identitet čuvar vrata bi iznutra u kući započeo s *Credo: Vjerujem u Boga Oca, Svemogućega*. Ako bi drugi pred vratima rekao: *Stvoritelja neba i zemlje*. A čuvar vrata nastavio: *I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega*, a onaj pred vratima odgovorio: *začet po Duhu Svetom ...* i tako izmolio čitavo Vjerovanje, tada je njegov identitet kao kršćanina bio siguran. Vrata bi se otvorila i on je kao brat dobrodošao.

Credo je bio znak prepoznavanja vjernika (usp. KKC 188). U prvoj Crkvi ga se u zadnjoj etapi puta uvođenja u kršćanstvo, katekumenata, na kraju puta pripreme a na početku Velikoga tjedna, katekumenima svečano predavalo. Za malo dana prije krštenja u vazmenoj noći morali su ga naučiti napamet, ali ga nisu smjeli prepisivati nego su ga prije krštenja morali vratiti natrag – jer je to bi tajni dokument kršćana.

Sada imamo Credo, koji su mnogi od nas naučili kao djeca i molili za vrijeme bogoslužja i nanovo ga otkrili u njegovoj iznenađujućoj ljepoti i njegovu duboku značenju. Time smo ga kao *nanovo primili*. Trajna putovnica i nerazoriva osobna iskaznica koja nam jamči vječni zavičaj i vječnu sreću, time su nam kao novi položeni u ruke. Mi se ovom daru smijemo nanovo radovati i zahvalna ga srca svjedočiti i ispovijedati.

Moguća liturgija u vezi s predajom Creda

- **zapaliti krsnu svijeću na uskrsoj svijeći**
- **Obnova krsnih obećanja u vazmenoj noći (vidi obrednik!!!)**
 - Najprije osobni uvod. Zatim:
 - Odričeš li se ... Odričem
 - Vjeruješ li ... Vjerujem

- na krsnome zdencu krsnom vodom znak križa
- predaja Creda s blagoslovom

Varijanta

Može se najprije izgovoriti Credo a zatim zahvalno, odlučno i radosno moliti:
Vjerujem u Boga Oca Svemogućega (Apostolsko vjerovanje) ...

